

Rond De Schutsboom

Jaargang 16

Nummer 1

1996

STICHTING HEEMKUNDIGE KRING

" DE VYER HEERTGANGHEN "

Doelstelling volgens de statuten:

De stichting heeft ten doel de bevordering der studie van de heemkunde in de ruimste zin, in het bijzonder door:

a. de bevordering der studie van de heemkunde in de lokale en regionale aspecten van archeologie, geologie, toponymie, flora, fauna, architectuur, historie, folklore, sociale geografie en taalgebruik;

b. het aanwenden of doen aanwenden van de door deze studie verworven kennis ten bate van het lokale en regionale leefmilieu door het verrichten van relevante activiteiten;

c. het in stand houden van een streekmuseum, heem- erf

" De Schutsboom ".

Lidmaatschap en abonnementen:

Leden van de Heemkundige Kring ontvangen het periodiek " Rond de Schutsboom " gratis, alsmede het Jaarboek.

Lidmaatschap Heemkundige Kring f 30,-- per jaar.

Gezinsleden f 6,50 per jaar.

Leden buiten Goirle f 35,--

Bankrekening: RaBo-Goirle, nr.: 11.68.97.597

Toegang tot de lezingen voor leden gratis.

Openstelling:

Heemerf en museum " De Schutsboom ":

van april t/m oktober elke zondag;

van november t/m maart, elke 1e zondag van de maand.

Openingstijd van 15.00 tot 17.00 uur.

Voor groepen: op aanvraag bij het secretariaat.

Het Archief: elke zaterdag van 10.00 tot 12.00 uur.

Adressen:

Heemerf de Schutsboom: Nieuwe Rielseweg 41-43,
5051 PD Goirle. Tel. 013 - 534.89.72

Secretariaat: Nieuwe Rielseweg 41-43, 5051 PD Goirle,
Tel. 013 - 534.17.47

Redactie: Nieuwe Rielseweg 41-43 5051 PD Goirle.

**HET VERSCHIJNEN VAN DIT PERIODIEK WERD MEDE
MOGELIJK DOOR DE FINANCIËLE BIJDRAGE VAN:**

Assurantiën Burgers & van Esch, voor verzekeringen,
hypotheken, financieringen, woningbemiddeling,
Tilburgseweg 1 5051 AA Goirle tel. 534.21.29

Bakkerij A. van den Hout,
Tilburgseweg 98, 5051 AJ Goirle tel. 534.17.68

van Berkel B.V. loodgieterswerken en foliedaksystemen,
Edisonlaan 19, 5051 DS Goirle tel. 534.24.45

John Boxtel, sculptor,
RR 3 Gananoque, Ontario Canada, K7 G2 V5

Garage Jac. de Brouwer,
Hoge Wal 1, 5051 PX Goirle tel. 543.09.35

Stichting "Goirles Belang",
De Hovel 43 - 44 5051 NR Goirle tel. 534.34.86

Dhr. C. Hermans,
v. Haestrechtstraat 16, 5051 VD Goirle

Rond De Schutsboom

Periodiek van de:

STICHTING HEEMKUNDIGE KRING
"DE VYER HEERTGANGHEN"
GOIRLE

Secretariaat: Nieuwe Rielseweg 41-43
5051 PD Goirle
Tel: 013 - 5 34 89 72

Jaargang 16, nr. 1

mei 1996

Uit het Jaarverslag van 1995	2
Werkgroep Activiteiten en Tentoonstellingen	3
Werkgroep Molens	5
Werkgroep Museum	8
Werkgroep het Heemerf	10
Werkgroep Archief	12
Ook Goirle heeft zijn boom	15

UIT HET JAARVERSLAG VAN 1995

De Heemkundige Kring was ook in 1995 weer een levendige vereniging waarin veel gebeurde, en nieuwe initiatieven werden genomen. Ik denk b.v. aan de uitgave van ons eerste Jaarboek, aan de sturing die de Molengroep gaf aan de oprichting van de Brabantse Molensichting, aan de inrichting van een druk bezochte tentoonstelling b.g.v. het vertrek van de Fraters uit Goirle, aan het herstellen en installeren van een manege waardoor een demonstratie van ouderwets dorsen mogelijk werd. Dat waren in het oog springende acties die alom waardering oogsten.

Daarnaast waren er ook onopvallende activiteiten, de dingen die moesten gebeuren, maar doorgaans niet verschijnen op "het podium" van een jaarverslag. Zo werd de heemkundige kring talloze malen gevraagd om inlichtingen en adviezen bij genealogisch spuurwerk. Onze deur stond regelmatig open voor studenten en onderzoekers i.v.m. historische objecten. Onze deskundigheden werden gevraagd bij cultuur-historische aangelegenheden, zoals b.v. Monumentenzorg of adviezen aangaande de naamgeving van nieuwe straten in Goirle. Onopvallend werd/wordt er gewerkt aan een hoogwaardig instructieboek voor het houden van de rondleidingen. Museum en erf stonden open voor verenigingen en geïnteresseerden; de Schutsboom was voor velen een rustpunt tijdens excursies en uitstapjes.

Veel energie werd gestopt in het beheer en onderhoud van erf en accommodatie. Iedere zaterdagmorgen lijkt het Heem erf wel op een bijenkorf waarin het gonst van de activiteiten en vele medewerkers/sters als nijvere bijen hun werk doen. Er wordt dan inderdaad veel werk verzet, maar gelukkig in een prettige afwisseling met een praatje, een kwinkslag en een lach..... Het is goed als we dit laatste nog lang weten vol te houden, want een Heem zonder humor is even bedenkelijk als een dorp mee ünne zotte pastoor".

Alle medewerksters en medewerkers, hartelijk dank; we rekenen weer op jullie in 1996!

Ton Sas Voorzitter

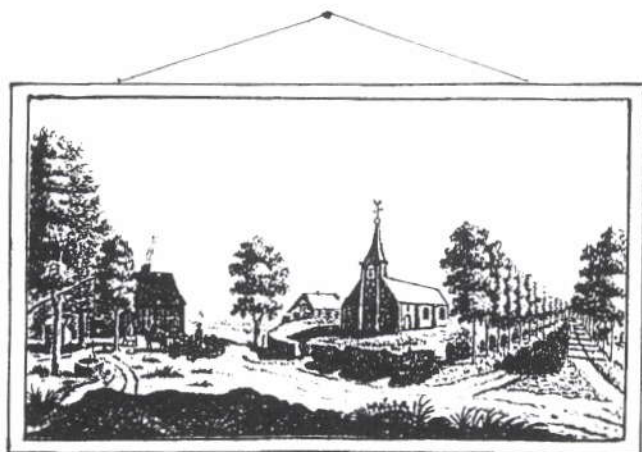
Werkgroep Activiteiten en Tentoonstellingen.

- 14-15 jan. Tentoonstelling: schilderijen van Marije van Stiphout,
- 30 jan. Lezing: Plantensymboliek, door Mevr. R. Tauber-Keja, Riethoven.
- 18-26 maart. Tentoonstelling: schilderijen en tekeningen van Lieke Hoogendoorn.
- 6 maart Lezing: Kasteel van Heeswijk en hun bewoners, door W. v. d. Wijgert, Heeswijk
- 1-30 april Tentoonstelling: Zandloper, zeis en pierlala rond de dood.
- 24 april Lezing: Brabants dialect, door drs. A Dams, Waalre
- 3-5 juni Tentoonstelling: aquarellen, van Corrie Robben-van Zantvoort
- 24-25 juni Het Goirles Volkstoneel met het openluchtspel "De Paradijsvogels"
- 16 aug. Bijenmarkt op het Heemerf en in de schuur.
- 9-10 sept. Bloemententoonstelling door dahliavereniging "Prinses Beatrix".
- 23-24 sept. Tentoonstelling: Textiele vormgeving van Els de Brouwer.
- 1-8 okt. Als hommage aan de Fraters is bij hun vertrek uit Goirle een tentoonstelling ingericht in de Potstal .Schoolplaten, vaandels, beelden, fraterskleding en vele foto's waren er o.a. te bezichtigen.
- 14-22 okt. Tentoonstelling van de in Frankrijk wonende Nederlandse beeldhouwer, Ole Langerhorst.
- 28-29 okt. Onze Heem-medewerker, Willem van de Sande, exposeerde in de Potstal. Voor de tweede keer toonde hij er zijn schilderijen.
- 30 okt. Lezing: Iconen, panelen van de hemel, door Teun Jacobs, Oostelbeers.

- 11-12 nov. Schilderijen en kleine kunstwerkjes als kaarten, door Giselle Weegels.
- 30 nov. Lezing: Goirlenaren en hun geloof, door drs. Leo Joosten, Goirle.
- 2-9 dec. Als sluitstuk van het jaar onze eigen tentoonstelling "Decembergebruiken".

Er is behoorlijk wat werk verzet om iedere tentoonstelling goed verzorgd en op tijd klaar te krijgen. Allen die op enigerlei wijze daaraan hebben meegewerkt danken wij van harte.

Dimph Smolders - van Gorp

Werkgroep Molens.

Rondleidingen.

De rondleidingen die meestal op Molen De Visscher worden georganiseerd zijn behoorlijk in aantal geweest.

Vooraf scholen maakten veel gebruik van deze mogelijkheid.

Er vinden ook vaker onverwacht rondleidingen plaats met kleine groepjes, meestal buitenlandse bezoekers, die heel graag meer over molens willen weten.

De molens bij bijzondere activiteiten.

Met de Kerstdagen staat de Kerst-ster trots op de molen De Visscher.

Tijdens de Carnavalsoptocht, de Wielerronde van Goirle (in de avond in het donker met verlichting), met Koninginnedag, Nationale Molendag, met diverse feesten in het Molenpark, Volkstoneel, etc. heeft de Werkgroep Molens haar medewerking gegeven.

Op 29 Januari kwamen 60 kinderen uit Gilze met een bus naar de molen De Visscher om in de molen een rondleiding te krijgen en andere activiteiten te doen.

Een grote activiteit die met inzet van de betrokken leiding heel succesvol is geweest.

In het kader van de ondersteuning vanuit de Werkgroep aan activiteiten in Ottawa hebben de molenaars de eerste leerling molenaar Mev Martje van der Ploeg uit Canada voor een kennismaking met de molens in Goirle ontvangen.

Met haar eerste ervaring en een tas vol studiemateriaal ging Martje, voldaan maar moe, terug naar huis.

Mogelijk krijgen dit soort trainingen nog een vervolg, zeker nu de bouw van een houtzaag-molen in Ottawa steeds dichterbij begint te komen.

De oprichting van een Brabantse Molenstichting is een feit.
Op het Provinciehuis overhandigde Carel van Herpt een Beleidsnota aan de Gedeputeerde Mevr. drs. Magis-Habets.

Doel van deze stichting is:

- Stimuleren van de culturele en educatieve waarden van Molens in Brabant.
- Behouden van streekeigen eigenschappen en taalgebruik m.b.t. molens.
- Behouden/herstel biotoop.
- Beïnvloeden van het algemeen beleid op alle overheidsniveau's.
- Fungeren als contactpersoon tussen molenaars en of lokale molenorganisaties.
- Ondersteunen van activiteiten/evenementen rond molens.
- inventariseren van molens en restanten van molens.

We vermelden niet zonder trots dat de inbreng bij deze belangrijke oprichting vanuit Goirle heel erg groot is geweest. Deze nieuwe provinciale stichting voorziet duidelijk in een behoefte.

Structureel onderhoud en reparaties.

In het afgelopen jaar hebben enkele overleggen plaatsgevonden tussen molenaars en medewerkers van de gemeente Goirle.

Dat was nodig om de uitvoering van werkzaamheden vertraging ondervond en de molenaars daar niet gelukkig mee waren.

Als gevolg daarvan zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Reparatie voor- en achterkeuvelens en vernieuwen luiken op De Wilde.
- Voegwerk toegangspoort De Visscher.
- Reparatie voorkeuvelens De Visscher.
- Behandeling tegen ongedierte door Rentokil.

In eigen beheer door molenaars uitgevoerd:

- Schilderwerk op diverse plaatsen.
- Witten toegangspoort De Visscher.
- Teren hekwerk.
- Aanbrengen foto-overzicht restauratie 1994.
- Vastzetten en smeren staven/kammen.
- Reparatie d.m.v. timmerwerk.
- Vastzetten van Bussel-voorzoom De Wilde.
- Monteren Kerst-sterren.

Samenwerking met de Heemkundige kring "De Vyer Heertganghen

Deze samenwerking verloopt goed.

Rond een aantal activiteiten op het Heem worden duidelijke samenwerkings-afspraken gemaakt, zodat de molens daadwerkelijk betrokken worden.

Op de valreep nog enkele sponsors.

Voor een schitterende ster op molen De Wilde vond de Werkgroep twee sponsors die ons daarmee buitengewoon royaal hebben geholpen.

Aannemersbedrijf Houtepen uit Goirle en Elektrotechnische Installatiebureau Baeten uit Tilburg schonken de Werkgroep alle materialen die nodig waren om de schitterende ster te maken.

Er zijn veel aardige reacties van Goirlenaren binnengekomen omdat deze aanwinst duidelijk wordt gewaardeerd.

Ook Joop de Wilde bewonderde vanuit zijn keukenraam met aanbidding deze prachtige ster, mooier en groter dan op De Visscher.

Namens Werkgroep Molens

Jan Hilkes

Werkgroep Museum.

Gastenboek

Het gastenboek telde slechts 480 geregistreerde handtekeningen. Natuurlijk zijn er meer bezoekers geweest, zeker in verband met de tentoonstellingen in de Potstal. De ervaring leert weer eens, dat vele bezoekers het gastenboek niet tekenen, als ze daar niet op gewezen worden

In totaal vonden er 6 excursies plaats, waaraan 105 personen deelnamen.

Enkele voor ons leuke aantekeningen van bezoekers waren: -"Een zeer interessante en waardevolle verzameling". -"Zeer interessant. Ik kom nog veel tegen, dat ik zelf heb meegemaakt. Prachtig!"

Inventarisatie.

De in 1964 gestarte inventarisering van het museumbezit is in het afgelopen jaar voltooid. De gegevens zijn in het daarvoor ontworpen kaartsysteem vastgelegd en kunnen t.z.t. in de computer worden ingevoerd.

Teksten voor Rondleiding en Informatie.

De teksten voor Potstal en Smiske zijn in 1995 gereed gekomen en inmiddels uitgedeeld. Vooral het Smiske was een hele kluit. Getracht zal worden om in het komende jaar de teksten voor het erf en de schuur klaar te krijgen.

Schenkeningen.

Ons museumbezit werd verrijkt met:

- Drie stuks monnikenbeelden, die door de maker frater Cyriel Witters, een Goirlenaar van geboorte, aan het Heem geschonken zijn. Na gerestoreerd te zijn, sieren zij thans de kruidtuin op.

- Van de uit Goirle vertrekkende fraters kregen wij verder in bezit: een imkerblaasbalgje en twee smeedtangen, die inmiddels een plaats hebben gevonden in het Smiske bij de afdeling oude ambachten; voorts nog een klap en een ratel, beide van een klein model; een lessenaar met schuiven en een muziekstandaard.
- Een groot hardhouten kruisbeeld met stenen corpus, afkomstig van het kerkhof van het voormalige zusterklooster. Dit kruisbeeld is intussen opgeknapt en heeft een plaats gevonden tegen de zijgevel van de potstal aan de kant van het Molenpark.
- Een zwing voor de aanspanning van een tweespan, geschonken door Ad Houtepen. Dit stuk boerengereedschap zal een plaats krijgen in de schuur.
- Een calvariebeeld, geschonken door Mej. A. De kok uit Tilburg dat na gerestoreerd te zijn in het museum is opgesteld.
- Door de gemeente werden nog ingebracht twee grote schilderijen met de geschilderde portretten van Koningin Wilhelmina en van Juliana.

Restoratiewerkzaamheden

Hard is er gewerkt aan restauratie en opknappen van diverse objecten, die opgesteld zijn in de schuur, op het erf en in het museum. We denken hierbij aan de manege en de hekeldorsmachine, werktuigen en gereedschappen als ook beelden. Hiervoor dank aan allen, die hierbij de handen uit de mouwen staken.

De conservator

Jan Hoogendoorn.